

هفتمین همایش ملی بنیاد علمی قانون یار

همایش پژوهش های علمی علوم اسلامی و انسانی در عصر نوین

بنیاد علمی قانون یار - آموزش و پرورش استان کرمانشاه - واحد پژوهش سپاه پاسداران (با همکاری و حمایت معنوی دانشگاه رازی، دانشگاه آزاد، دانشگاه فرهنگیان، دانشگاه پیام نور کرمانشاه، دانشگاه علمی و کاربردی، جهاد دانشگاهی واحد کرمانشاه، دانشگاه صنعتی کرمانشاه، بنیاد شهید و سازمان ارشاد و ...
سر دبیر علمی و مسئول برگزاری همایش: دکتر بهنام اسدی (نماینده مقالات در پایگاه های ملی و بین المللی)
تاریخ برگزاری همایش: ۸ اسفندماه ۱۴۰۳ شماره مقاله: ۲۸/۹۱۵۷۷ رده بندی کنفرانس: ب ۵۶/۶۷۷۰

آسیب شناسی حقوقی تامین مالی از طریق اعتبارات اسنادی

داخلی، فاکتورینگ و برات الکترونیک و اوراق گام

محمدرضا احمدیانی

چکیده

تأمین مالی از طریق ابزارهای نوین مانند اعتبارات اسنادی داخلی، فاکتورینگ، برات الکترونیک و اوراق گام به عنوان راهکارهایی موثر برای تسهیل جریان نقدی و حمایت از کسب و کارها شناخته می شود. مقاله حاضر باهدف بررسی شناسایی آسیب های حقوقی و ارائه راهکارهای برای بهبود چارچوب های قانونی و افزایش کارایی این ابزارها در نظام مالی کشور مدنظر و با روش توصیفی - تحلیلی و با منابع موجود کتابخانه ای انجام شده است. در واقع دغدغه اصلی این پژوهش پاسخ به این سوال است که چگونه می توان آسیب های حقوقی موجود در سیستم تأمین مالی را شناسایی و رفع کرد تا کارایی این مکانیسم ها در پشتیبانی از فعالیت های اقتصادی کشور افزایش یابد؟ نتایج گویای آن است که برای پیشگیری از آسیب های حقوقی در ساختار تأمین مالی، به ویژه در روش هایی چون اعتبارات اسنادی داخلی، فاکتورینگ، برات الکترونیک و اوراق گام، نیاز است که قوانین موجود با دقت بررسی شده و نقاط ضعف آنها مشخص گردند. و نیز توسعه سیستم های فناوری محور به منظور تسهیل عملیات و کاهش خطاهای انسانی، گام مهمی در این راه است. همچنین ایجاد نهادهای نظارتی مستقل و بازنگری در فرآیندهای اجرایی به منظور ساده سازی و بهینه سازی رویه ها، می تواند کارایی این ابزارها را بالا ببرد.

واژگان کلیدی: قوانین تأمین مالی، اعتبارات اسنادی داخلی، برات الکترونیک، نقص های حقوقی.

۱- مقدمه

ابزارهای نوین تأمین مالی نظیر اعتبارات اسنادی داخلی، فاکتورینگ، برات الکترونیک و اوراق گام با هدف تسهیل جریان نقدینگی، کاهش ریسک اعتباری و پشتیبانی از زنجیره تولید طراحی شده اند، اما چالش های حقوقی متعددی کارایی آنها را تحت الشعاع قرار داده است. نخستین مسئله به عدم انسجام در چارچوب های قانونی مربوط می شود؛ به عنوان نمونه، فاکتورینگ به رغم سابقه چند دهه ای در نظام های مالی جهانی، تنها از سال ۱۳۹۸ با تصویب ماده ۸ قانون حمایت از تولید^۱ وارد ادبیات حقوقی ایران شده و فاقد زیرساخت های نظارتی جامع برای تعیین تکلیف مسائلی مانند انتقال مطالبات، مسئولیت های طرفین و سازوکارهای حل اختلاف است. از سوی دیگر، ناهماهنگی بین نهادهای اجرایی و نظارتی به ویژه در حوزه ابزارهای تعهدی مانند برات الکترونیک و اوراق گام، موجب ایجاد تعارض در تفسیر مقررات می شود. ماده ۲۱ قانون رفع موانع تولید^۲ اگرچه حساب های ویژه سرمایه در گردش را پیش بینی کرده،

^۱ ماده ۸- تأمین کنندگان کالا و خدمات مجازند با استناد به ماده (۱۰) قانون برگزاری مناقصات و در چهارچوب تأمین مالی واگذاری مطالبات از طریق کارگزاری (فاکتورینگ)، تمام یا بخشی از مطالبات قراردادی محقق شده و محقق نشده خود را به اشخاص حقیقی و حقوقی ثالث (پذیرندگان) اعم از بانکها یا مؤسسات اعتباری واگذار کنند. در صورتی که تأمین کننده، مطالبات را به ثالث واگذار کند، کلیه کارفرمایان موضوع این قانون اعم از دولتی، عمومی و یا تعاونی مکلف به رعایت واگذاری مطالبات از طریق کارگزاری (فاکتورینگ) هستند. آیین نامه اجرایی این ماده حداکثر ظرف مدت چهارماه پس از ابلاغ این قانون توسط سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه می شود و به تصویب هیأت وزیران می رسد. تبصره ۱- دستگاههای موضوع ماده (۲) این قانون مجاز نیستند در قرارداد خرید کالا یا خدمات، حق واگذاری مطالبات آن قرارداد را از فروشنده کالا یا خدمت سلب کنند و در هر صورت سلب این حق نافذ نخواهد بود. تبصره ۲- پرداخت کارفرما یا مشتری به خریدار، قطعی و غیرقابل برگشت بوده و تضامین ارائه شده توسط کارفرما (مشتری) به تأمین کنندگان، به پذیرنده منتقل می شود.

^۲ ماده ۲۱- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است به منظور تأمین سرمایه در گردش پایدار برای واحدهای صنعتی، معدنی، کشاورزی، حمل و نقل، صنوف تولیدی، بنگاه های دانش بنیان و شرکت های صادراتی در حال کار (که در این ماده به اختصار «واحد» نامیده می شوند)، حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون، دستورالعمل اجرایی افتتاح حساب ویژه تأمین سرمایه در گردش را (که به اختصار «حساب ویژه» نامیده می شود) در چارچوب قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) مصوب ۱۳۶۲/۶/۸ و اصلاحات بعدی آن با شرایط و الزامات زیر تدوین و به شبکه بانکی کشور ابلاغ نماید: الف- هر واحد تنها می تواند یک «حساب ویژه» در شبکه بانکی کشور

داشته باشد. تمام یا بخشی از عواید حاصل از فروش واحد به این حساب واریز می شود و موجودی آن صرفاً برای پرداخت های قانونی و خرید نهاده های مورد نیاز واحد قابل استفاده است. افتتاح «حساب ویژه» برای هر واحد، مانع از داشتن انواع دیگر حساب های بانکی توسط آن واحد نیست. ب - بانک موظف است حسب درخواست صاحب حساب، وجوه مورد نیاز برای خرید نهاده های مورد نیاز تولید یا پرداخت های قانونی مرتبط با تولید یا صادرات را از محل موجودی حساب ویژه واحد پرداخت نموده، در صورت عدم تکافوی موجودی حساب ویژه واحد، به میزان کسری حساب و حداکثر تا سقف اعتبار حساب ویژه واحد، حساب مزبور را بدهکار نماید. تسهیلاتی که از این طریق در اختیار واحدها قرار می گیرد، از نوع حد اعتباری و در قالب اعتبار در حساب جاری بوده و متناسب با مبالغ بازپرداخت شده، قابل تکرار می باشد. این تسهیلات صرفاً در چارچوب عقود مصرح در فصل سوم قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) و آیین نامه های آن قابل پرداخت است. بازپرداخت این تسهیلات می تواند از طریق واریز تدریجی وجوه حاصل از فروش به «حساب ویژه» واحد انجام شود. پ - حد اعتباری حساب ویژه هر واحد در سال اول افتتاح حساب عبارت است از شصت درصد (۶۰٪) میانگین فروش سه ساله آخر فعالیت آن واحد (مورد تأیید سازمان امور مالیاتی کشور) و حداکثر تا سقف پانصد میلیارد ریال حد اعتباری حساب ویژه هر واحد برای سال های بعد، براساس دستورالعمل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران که به تصویب شورای پول و اعتبار خواهد رسید، متناسب با فروش سال قبل واحد که وجه آن به حساب ویژه واریز شده باشد، تعیین می شود. ت - هر گونه استفاده غیرمجاز از حساب ویژه، جرم محسوب می شود و مجرم با رأی دادگاه به جریمه نقدی سه برابر مبلغ تخلف و محرومیت موقت یا دائم از تسهیلات حساب ویژه محکوم خواهد شد. ث - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است تدابیر تشویقی و تنبیهی لازم را برای الزام کلیه بانک ها و مؤسسات اعتباری در راستای تأمین سرمایه در گردش واحدها در چارچوب مقررات این ماده اتخاذ نموده، هر شش ماه یک بار، گزارش عملکرد بانک ها و مؤسسات اعتباری در این خصوص را به کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی ارائه کند.

درحالی‌که قوانین فعلی ناظر بر اسناد تجاری (مثل قانون تجارت مصوب ۱۳۱۱) فاقد سازوکارهای لازم برای این فناوری هاست. این چالش‌های حقوقی در کنار عدم وجود نهادهای نظارتی تخصصی، موجب کاهش ضمانت اجرایی ابزارهای مذکور شده است. برای نمونه، اوراق گام به رغم پتانسیل بالای تأمین مالی زنجیره تولید، به دلیل نبود مرجع ناظر مستقل برای بررسی انطباق شرعی و حقوقی انتشار اوراق، با استقبال محدودی مواجه شده است. کلید این معضلات در فقدان رویکرد پیشگیرانه قانونگذار نهفته است؛ به طوری که مقررات موجود بیشتر واکنشی و مبتنی بر رفع مشکلات مقطعی طراحی شده اند تا ایجاد اکوسیستم حقوقی پایدار برای ابزارهای نوین مالی.

ضرورت و اهمیت این پژوهش از چند جنبه قابل بررسی است. نخست، با توجه به نقش کلیدی تأمین مالی در رشد اقتصادی، شناسایی موانع حقوقی و ارائه راهکارهای عملی برای رفع آنها می‌تواند به بهبود فرآیندهای مالی و تسهیل دسترسی بنگاه‌ها به منابع مالی کمک کند. دوم، ابزارهای نوین تأمین مالی مانند اوراق گام و برات الکترونیک، پتانسیل بالایی برای کاهش حجم مطالبات معوق بانکی و افزایش سهم تأمین مالی غیرتورمی دارند، اما عدم انسجام در قوانین و نبود زیرساخت‌های حقوقی مناسب، مانع از تحقق کامل این پتانسیل شده است. سوم، توسعه این ابزارها نیازمند ایجاد یک اکوسیستم حقوقی پایدار است که در آن نقش نهادهای نظارتی تخصصی و شفافیت در فرآیندهای اجرایی به‌طور کامل تعریف شده باشد. برای پیشگیری از آسیب‌های حقوقی در ساختار تأمین مالی، به‌ویژه در روش‌هایی چون اعتبارات اسنادی داخلی، فاکتورینگ، برات الکترونیک و اوراق گام، نیاز است که قوانین موجود با دقت بررسی شده و نقاط ضعف آنها مشخص گردد. همچنین توسعه سیستم‌های فناوری‌محور به منظور تسهیل عملیات و کاهش خطاهای انسانی، گام مهمی در این راه است. ایجاد نهادهای نظارتی مستقل و بازنگری در فرآیندهای اجرایی به منظور ساده‌سازی و بهینه‌سازی رویه‌ها، می‌تواند کارایی این ابزارها را بالا ببرد.

۲- مبانی نظری

پژوهش‌های پیشین نشان می‌دهند که ابزارهای نوین تأمین مالی مانند صکوک، اوراق رهنی و اوراق مشتقه پتانسیل بالایی برای بهبود جریان نقدینگی و کاهش ریسک اعتباری دارند. با این حال،

پژوهش حاضر از چند جنبه با پژوهش‌های پیشین متفاوت است. تمرکز این پژوهش بر شناسایی و تحلیل چالش‌های حقوقی ابزارهای نوین تأمین مالی مانند اعتبارات اسنادی داخلی، فاکتورینگ، برات الکترونیک و اوراق گام است؛ در حالی که پژوهش‌های پیشین عمدتاً به بررسی ابزارهای مالی سنتی‌تر مانند صکوک، اوراق مشارکت و اوراق رهنی پرداخته‌اند. این تفاوت باعث شده است که پژوهش حاضر به چالش‌های حقوقی خاصی بپردازد که در ابزارهای نوین تأمین مالی بیشتر بروز می‌کنند، مانند ناهماهنگی در تفسیر قوانین، ضعف در زیرساخت‌های حقوقی دیجیتال و محدودیت‌های مربوط به وثایق اعتباری. پژوهش حاضر با رویکردی جامع‌تر، به بررسی تعامل بین نهادهای اجرایی و نظارتی در حوزه ابزارهای نوین تأمین مالی می‌پردازد. در حالی که بسیاری از پژوهش‌های پیشین تنها به تحلیل قوانین و مقررات اکتفا کرده‌اند، این پژوهش بر لزوم ایجاد نهادهای نظارتی مستقل و شفاف تأکید می‌کند تا

ضمانت اجرایی این ابزارها افزایش یابد. پژوهش حاضر به‌طور خاص بر نقش فناوری‌های دیجیتال در کاهش چالش‌های حقوقی تمرکز دارد. در حالی که پژوهش‌های پیشین عمدتاً به جنبه‌های حقوقی و اقتصادی ابزارهای مالی پرداخته‌اند، همچنین به بررسی نیازهای حقوقی مرتبط با اجرای قراردادهای هوشمند، امضای دیجیتال و احراز هویت الکترونیک می‌پردازد. با هدف شناسایی و تحلیل چالش‌های حقوقی ابزارهای نوین تأمین مالی مانند اعتبارات اسنادی داخلی، فاکتورینگ، برات الکترونیک و اوراق گام انجام شده است. بهبود چارچوب‌های قانونی، توسعه زیرساخت‌های فناوری‌محور و ایجاد نهادهای نظارتی مستقل، می‌تواند کارایی این ابزارها را به‌طور چشمگیری افزایش دهد. به‌ویژه، بازنگری در قوانین موجود و رفع نقاط ضعف آنها، مانند عدم شفافیت در الزامات قراردادی و مسئولیت‌های طرفین، می‌تواند به کاهش ریسک‌های حقوقی و افزایش اعتماد بنگاه‌ها به این ابزارها کمک کند. از سوی دیگر، توسعه سیستم‌های دیجیتال برای اجرای قراردادهای هوشمند و پذیرش امضای الکترونیک، می‌تواند عملیات مالی را تسهیل و خطاهای انسانی را کاهش دهد. در پاسخ به سؤالات پژوهش، می‌توان گفت که چالش‌های حقوقی موجود عمدتاً ناشی از عدم انسجام در قوانین، نبود نهادهای نظارتی تخصصی و ضعف در زیرساخت‌های فناوری‌محور است. برای بهبود این وضعیت، نیاز است که قوانین موجود بازنگری شده و مقررات جدید با رویکرد پیشگیرانه و با توجه به نیازهای روز بازار مالی طراحی شوند. همچنین، ایجاد نهادهای نظارتی مستقل و شفاف، می‌تواند به افزایش ضمانت اجرایی این ابزارها کمک کند. بهبود قوانین و مقررات، توسعه فناوری‌های دیجیتال و ایجاد چارچوب حقوقی پایدار، می‌تواند به افزایش کارایی ابزارهای نوین تأمین مالی در نظام مالی ایران منجر شود. این امر نه تنها به کاهش ریسک‌های حقوقی کمک می‌کند، بلکه می‌تواند نقش مهمی در تحقق اهداف کلان اقتصادی کشور، مانند کاهش مطالبات معوق بانکی و افزایش سهم تأمین مالی غیرتورمی، ایفا نماید.

۳- مفاهیم

تأمین مالی یکی از ارکان اصلی رشد اقتصادی است که با استفاده از ابزارهای نوین، نقش مؤثری در تسهیل فعالیت‌های تجاری و تولیدی ایفا می‌کند. ابزارهایی مانند اعتبارات اسنادی داخلی، فاکتورینگ، برات الکترونیک و اوراق گام، با بهره‌گیری از فناوری‌های پیشرفته، امکان تأمین نقدینگی و مدیریت

ریسک را فراهم می‌سازند. این روش‌ها با کاهش هزینه‌ها و افزایش کارایی، جریان مالی در زنجیره تأمین را بهبود می‌بخشند.

۳-۱- تأمین مالی و ابزارهای نوین آن

اعتبارات اسنادی داخلی به عنوان یکی از ابزارهای رایج در تجارت داخلی، با وجود مزایایی مانند تضمین پرداخت برای خریدار و فروشنده، به دلیل پیچیدگی‌های قانونی و فرآیندهای اداری طولانی، گاهی از کارایی لازم برخوردار نیست. این ابزار نیازمند قوانین شفاف و منعطف‌تر است تا بتواند به طور مؤثر در معاملات داخلی مورد استفاده قرار گیرد (بیات و همکاران، ۲۰۱۸: ۲۸۵). فاکتورینگ نیز به عنوان ابزاری برای واگذاری مطالبات، با محدودیت‌های حقوقی و اجرایی روبرو است. این روش اگرچه می‌تواند به شرکت‌ها کمک کند تا نقدینگی لازم را از طریق واگذاری مطالبات خود به بانک‌ها یا مؤسسات مالی تأمین کنند، اما نبود شفافیت حقوقی در تعریف مطالبات قابل واگذاری و تمرکز بیش از حد بر کارفرمایان دولتی، از جمله موانع اصلی در توسعه این ابزار است. اصلاح قوانین مرتبط با فاکتورینگ و تعریف دقیق‌تر ویژگی‌های مطالبات قابل واگذاری می‌تواند به افزایش کارایی این روش کمک کند (جعفری ندوشن و همکاران، ۲۰۲۱: ۴۵). برات الکترونیکی نیز یکی از این اسناد تجاری الکترونیکی است. تلاش‌های قانون نمونه آنسیترال در زمینه تجارت الکترونیک ۱۹۹۶ این امکان را برای بازرگانان فراهم آورده است تا از سازوکارهای طراحی شده برای تجارت الکترونیک از قبیل برات الکترونیکی مدد جویند. (ساردویی نسب و همکار، ۱۳۹۳، ۵۹) گواهی اعتبار مولد (گام) یکی از نوآوری‌های جدید نظام پولی و مالی کشور جهت تأمین مالی واحدهای تولیدی محسوب می‌شود که می‌تواند دسترسی واحدهای تولیدی به سرمایه در گردش را ارتقا بخشد، و باعث توسعه و رونق تولید این واحدها شود. این اوراق با بهره‌مندی از ظرفیت بخش خصوصی کشور که در قالب زنجیره‌های تأمین تولید قرار دارند و با برخورداری از ضمانت بانک‌ها و مؤسسات اعتباری، زمینه تأمین منابع مورد نیاز سرمایه در گردش را فراهم خواهد کرد. (حاضری یزدی و همکار، ۱۴۰۲، ۱) اوراق گام نیز به عنوان ابزاری نوین برای تأمین مالی، بر اساس تعهدات پرداخت در سررسید عمل می‌کند و به فروشندگان مواد اولیه اجازه می‌دهد تا نقدینگی لازم را دریافت کنند. ریسک‌های مرتبط با عدم ایفای تعهدات توسط بانک‌ها و خریداران، از جمله چالش‌های اصلی این ابزار است. علاوه بر این، سخت‌گیری‌های اعمال شده بر بانک‌ها برای کاهش ریسک، می‌تواند باعث

محدودیت در انتشار این اوراق شود. ایجاد سازوکارهای نظارتی دقیق‌تر و اصلاح قوانین مرتبط با اوراق گام، می‌تواند به افزایش کارایی این ابزار کمک کند.

۳-۲. اعتبارات اسنادی داخلی

تأمین مالی از طریق ابزارهای نوین مانند اعتبارات اسنادی داخلی، فاکتورینگ، برات الکترونیک و اوراق گام، از جمله موضوعات مهم و تأثیرگذار در نظام مالی ایران است که با چالش‌های حقوقی و اجرایی متعددی مواجه است. اعتبارات اسنادی داخلی به عنوان یکی از ابزارهای رایج در تجارت داخلی، با وجود مزایایی مانند تضمین پرداخت برای خریدار و فروشنده، به دلیل پیچیدگی‌های قانونی و فرآیندهای اداری طولانی، گاهی از کارایی لازم برخوردار نیست. این ابزار نیازمند قوانین شفاف و منعطف‌تر است تا بتواند به طور مؤثر در معاملات داخلی مورد استفاده قرار گیرد (بیات و همکاران، ۲۰۱۸: ۲۸۵). فاکتورینگ نیز به عنوان ابزاری برای واگذاری مطالبات، با محدودیت‌های حقوقی و اجرایی روبرو است. این روش اگرچه می‌تواند به شرکت‌ها کمک کند تا نقدینگی لازم را از طریق واگذاری مطالبات خود به بانک‌ها یا مؤسسات مالی تأمین کنند، اما نبود شفافیت حقوقی در تعریف مطالبات قابل واگذاری و تمرکز بیش از حد بر کارفرمایان دولتی، از جمله موانع اصلی در توسعه این ابزار است. اصلاح قوانین مرتبط با فاکتورینگ و تعریف دقیق‌تر ویژگی‌های مطالبات قابل واگذاری می‌تواند به افزایش کارایی این روش کمک کند (جعفری ندوشن و همکاران، ۲۰۲۱: ۴۵). برات الکترونیک به عنوان ابزاری نوین در نظام مالی، با کاهش ریسک‌های ناشی از جعل و تقلب و تسریع فرآیندهای پرداخت، می‌تواند نقش مهمی در بهبود معاملات مالی ایفا کند. با این حال، نبود زیرساخت‌های حقوقی و فنی مناسب، مانع از گسترش استفاده از این ابزار شده است. اوراق گام بر اساس تعهدات پرداخت در سررسید عمل می‌کند و به فروشندگان مواد اولیه اجازه می‌دهد تا نقدینگی لازم را دریافت کنند. با این حال، ریسک‌های مرتبط با عدم ایفای تعهدات توسط بانک‌ها و خریداران، از جمله چالش‌های اصلی این ابزار است. علاوه بر این، سخت‌گیری‌های اعمال شده بر بانک‌ها برای کاهش ریسک، می‌تواند باعث محدودیت در انتشار این اوراق شود.

۳-۳- فاکتورینگ

فاکتورینگ یکی از روش‌های تأمین مالی است که در آن فروشندگان کالا یا خدمات، مطالبات خود را به یک نهاد مالی واگذار می‌کنند تا به سرعت به وجوه نقد دسترسی پیدا کنند. این قرارداد که در بسیاری از کشورها مورد استفاده قرار می‌گیرد، اولین بار در ایران با تصویب ماده ۸ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی در سال ۱۳۹۸ به صورت رسمی وارد نظام حقوقی ایران شد. (آزادی و همکاران، ۱۴۰۳، ۲۳۷) بر اساس این قانون، تأمین‌کنندگان کالا و خدمات می‌توانند مطالبات خود از دستگاه‌های دولتی، عمومی و تعاونی را به نهادهای مالی واگذار کنند و از این طریق منابع مالی مورد نیاز خود را تأمین نمایند. در قرارداد فاکتورینگ، طلبکار (فروشنده) طلب خود را با قیمتی کمتر از مبلغ اسمی آن به نهاد مالی می‌فروشد و به این ترتیب، نیاز به انتظار برای وصول مطالبات را کاهش می‌دهد (جعفری و همکار، ۱۴۰۱، ۳۶۲). این روش علاوه بر تأمین مالی، ممکن است شامل خدمات دیگری مانند حسابداری، وصول مطالبات و حمایت در برابر قصور بدهکار نیز باشد. با این حال، برخی محدودیت‌ها در آیین‌نامه اجرایی این قانون وجود دارد که باعث شده است این قرارداد به طور کامل با استانداردهای بین‌المللی هماهنگ نباشد.

۳-۴- برات الکترونیک

برات الکترونیک امکان انتقال و مدیریت مالی را بین شرکت‌های مختلف فراهم می‌کند. به جای نسخه کاغذی سنتی، از فناوری‌های دیجیتال استفاده می‌کند که این امر باعث کاهش هزینه‌های چاپ و نگهداری و همچنین افزایش سرعت تراکنش‌ها می‌شود. این ابزار به ویژه در محیط‌های کسب‌وکاری که نیاز به سرعت و دقت در انتقال وجوه دارند، بسیار مفید است. علاوه بر این، استفاده از برات الکترونیک به کاهش خطاهای انسانی و افزایش امنیت تراکنش‌ها کمک می‌کند. بر اساس دستورالعمل بانک مرکزی، برات الکترونیک به عنوان یک سند غیرکاغذی، با درخواست خریدار (برات‌دهنده) و بر اساس اعتبار وی صادر می‌شود و بانک عامل به عنوان رکن برات‌گیر، بازپرداخت مبلغ در سررسید را تضمین می‌کند (ساردویی نسب و همکار، ۱۴۰۰، ۱۵). این فرآیند شامل مراحل مختلفی از جمله بررسی اعتبار برات‌دهنده، صدور برات الکترونیک، تأیید آن توسط بانک و در نهایت پرداخت مبلغ در سررسید است.

سررسید این ابزار معمولاً بین یک تا دوازده ماه است و قابلیت تنزیل توسط شبکه بانکی را نیز دارد. این ویژگی به بنگاه‌های اقتصادی اجازه می‌دهد تا در صورت نیاز به نقدینگی سریع، برات خود را به بانک واگذار کنند و مبلغ آن را پیش از سررسید دریافت نمایند. از مزایای برات الکترونیک می‌توان به افزایش امنیت و سرعت تراکنش‌ها، کاهش ریسک‌های مالی و بهبود شفافیت جریان‌های مالی اشاره کرد. به دلیل استفاده از فناوری‌های پیشرفته امنیتی، احتمال جعل و کلاهبرداری در برات الکترونیک بسیار کمتر از نسخه کاغذی آن است. این ابزار همچنین به تسهیل تأمین مالی سرمایه در گردش بنگاه‌های تولیدی کمک می‌کند و نیاز به دریافت تسهیلات جدید را کاهش می‌دهد. با ایجاد روابط پایدار بین تولیدکننده و تأمین‌کننده، برات الکترونیک به کاهش مطالبات غیرجاری بانک‌ها و بهبود عملکرد اقتصادی کشور کمک می‌کند. این ابزار به ویژه در صنایعی که چرخه تولید و فروش طولانی‌تری دارند، بسیار مفید است و به بنگاه‌ها اجازه می‌دهد تا بدون نیاز به دریافت تسهیلات جدید، سرمایه در گردش خود را تأمین کنند.

۳-۵- اوراق گام

اوراق گام، مخفف عبارت «گواهی اعتبار مولد»، نوعی اوراق بهادار است که به منظور تأمین نقدینگی بنگاه‌های تولیدی و تسهیل فرآیند خرید مواد اولیه طراحی شده است. این اوراق بر مبنای عقد ضمان و با عاملیت و ضمانت بانک صادر می‌شوند و به بنگاه‌های اقتصادی کمک می‌کنند تا با استفاده از اعتبار خود، مواد اولیه مورد نیاز را تهیه کنند. به عبارت دیگر، بنگاه تولیدی که با کمبود نقدینگی مواجه است، فاکتور خرید مواد اولیه را به بانک ارائه می‌دهد و بانک پس از بررسی اعتبار و صلاحیت بنگاه، اوراق گام را به نفع فروشنده مواد اولیه صادر می‌کند. این اوراق قابلیت نقل و انتقال در بازارهای پول و سرمایه را دارند و می‌توانند به عنوان ابزاری برای تأمین مالی زنجیره تأمین مورد استفاده قرار. اوراق گام به دلیل ماهیت الکترونیکی و غیرکاغذی، هزینه‌های چاپ و نگهداری را کاهش می‌دهند و سرعت تراکنش‌ها را افزایش می‌دهند. این ویژگی‌ها باعث می‌شوند که اوراق گام به عنوان یک ابزار مالی کارآمد در محیط‌های کسب‌وکاری که نیاز به سرعت و دقت در انتقال وجوه دارند، مورد استفاده قرار گیرند. (حاضری یزدی و همکار، ۱۴۰۲، ۴) به بنگاه‌های تولیدی امکان می‌دهد تا بدون نیاز به دریافت تسهیلات جدید، مواد اولیه مورد نیاز خود را تأمین کنند. این ابزار همچنین به کاهش مطالبات غیرجاری بانک‌ها و بهبود عملکرد اقتصادی کشور کمک می‌کند علاوه بر این، اوراق گام با حذف نیاز به اخذ

گواهی تبصره یک ماده ۱۸۶ قانون مالیات‌های مستقیم، فرآیند تأمین مالی را تسهیل می‌کند. از دیگر مزایای این اوراق می‌توان به افزایش سقف صدور اوراق به میزان ۲۰۰ درصد فروش سال قبل و نرخ تنزیل منطقی در بازار سرمایه اشاره کرد. اوراق گام همچنین به بنگاه‌های تولیدی اجازه می‌دهد تا با استفاده از اعتبار خود، مواد اولیه مورد نیاز را تهیه کنند و نیازی به دریافت تسهیلات جدید نداشته باشند (رحیمی، ۱۴۰۲، ۲۶۰). این امر باعث کاهش هزینه‌های تأمین مالی و افزایش سودآوری بنگاه‌ها می‌شود. علاوه بر این، اوراق گام به دلیل ضمانت بانک، از امنیت بالایی برخوردار هستند و ریسک عدم پرداخت را کاهش می‌دهند. این امر باعث می‌شود که فروشندگان مواد اولیه با اطمینان بیشتری اوراق گام را پذیرفته و از آن‌ها استفاده کنند.

۴- چارچوب حقوقی ابزارهای تأمین مالی

تأمین مالی به عنوان یک جزء حیاتی در رشد اقتصادی، با استفاده از ابزارهای نوین، نقش مهمی در تسهیل فعالیت‌های تجاری و تولیدی ایفا می‌کند. ابزارهایی مانند اعتبارات اسنادی داخلی، فاکتورینگ، برات الکترونیک و اوراق گام، از فناوری‌های پیشرفته برای تأمین نقدینگی و مدیریت ریسک استفاده می‌کنند. این روش‌ها با کاهش هزینه‌ها و افزایش کارایی، به بهبود جریان مالی در زنجیره تأمین کمک می‌کنند.

۴-۱- قوانین و مقررات حاکم بر اعتبارات اسنادی داخلی

چارچوب حقوقی ابزارهای تأمین مالی در ایران بر پایه قوانین و مقرراتی است که به منظور تسهیل فرآیندهای مالی و حمایت از فعالیت‌های اقتصادی تدوین شده‌اند. این چارچوب شامل قوانین مرتبط با صندوق‌های تأمین مالی، نهادهای مالی و ابزارهای نوین مانند اوراق مشارکت، صکوک و اوراق گام است. بر اساس قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴، نهادهای مالی شامل مؤسسات اعتباری، شرکت‌های بیمه، صندوق‌های تضمین و شرکت‌های کارگزاری می‌توانند در بازارهای مالی فعالیت کنند و به تأمین منابع مالی بپردازند. این نهادها موظفند از گزارش‌های پایگاه داده اعتباری کشور و مؤسسات رتبه‌بندی اعتباری برای ارزیابی ریسک اعتباری متقاضیان استفاده کنند (رامشی و همکاران، ۱۴۰۱، ۸۷). یکی از ابزارهای مهم تأمین مالی، صندوق‌های تضمین هستند که توسط اشخاص حقیقی یا

حقوقی ایجاد می‌شوند و به ارائه ابزارهای تضمین مانند ضمانتنامه‌های تعهد پرداخت و ضمانتنامه‌های گمرکی می‌پردازند این صندوق‌ها نقش مهمی در کاهش ریسک‌های مالی و افزایش اطمینان در معاملات تجاری ایفا می‌کنند. علاوه بر این، قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور مصوب ۱۳۹۸، به صندوق‌های تضمین اجازه می‌دهد تا به صورت عمومی، تخصصی، ملی یا منطقه‌ای فعالیت کنند و از بخش‌های تولیدی و خدماتی کشور حمایت نمایند. (اسماعیل زاده و همکار، ۱۳۹۴، ۶۰) ابزارهای نوین تأمین مالی مانند صکوک، اوراق رهنی و اوراق مشارکت نیز در چارچوب حقوقی ایران جایگاه ویژه‌ای دارند. صکوک به عنوان یک ابزار قانونی و مقبول، امکان تأمین مالی برای شرکت‌های دولتی و غیردولتی را فراهم می‌کند. این ابزار نیازمند فراهم‌آوری زیرساخت‌هایی مانند استانداردسازی دارایی‌ها و ایجاد بازار ثانویه برای نقدشوندگی است. اوراق مشارکت نیز به عنوان ابزاری مکمل در کنار سایر ابزارهای تأمین مالی مورد استفاده قرار می‌گیرد و به بهبود جریان‌های مالی کمک می‌کند.

۴-۲- نظام حقوقی فاکتورینگ در ایران

فاکتورینگ به فروشندگان کالا یا خدمات اجازه می‌دهد تا با واگذاری تمام یا بخشی از مطالبات خود به شرکت پذیرنده (فاکتور)، به تأمین مالی بپردازند. علاوه بر تأمین مالی، اموری مانند حسابداری، وصول مطالبات و حمایت در برابر قصور بدهکار نیز می‌تواند به فاکتور تفویض شود فاکتورینگ به بنگاه‌های اقتصادی این امکان را می‌دهد که به جای انتظار برای وصول مطالبات خود، به سرعت به منابع نقدی دسترسی پیدا کنند و از این طریق نیازهای مالی خود را برطرف نمایند. این ابزار به ویژه در محیط‌های کسب و کاری که نیاز به سرعت و دقت در انتقال وجوه دارند، بسیار مفید است. (جعفری و امینی، ۱۴۰۱: ۳۶۳). آیین‌نامه اجرایی فاکتورینگ در ایران محدودیت‌هایی دارد که باعث شده است این ابزار به طور کامل با استانداردهای بین‌المللی هماهنگ نباشد. از جمله این محدودیت‌ها می‌توان به تمرکز آیین‌نامه بر کارفرمایان دولتی، لزوم انعقاد قرارداد به صورت سه‌جانبه توسط اشخاص غیر موضوع ماده ۲ قانون و عدم تبیین دقیق ویژگی‌های مطالبات قابل واگذاری اشاره کرد. این محدودیت‌ها باعث شده است که فاکتورینگ در ایران نتواند به طور کامل به عنوان ابزاری مؤثر برای تأمین مالی بنگاه‌های اقتصادی مورد استفاده قرار گیرد. به عنوان مثال، تمرکز آیین‌نامه بر کارفرمایان دولتی باعث شده است که بخش خصوصی و غیردولتی نتوانند به طور کامل از مزایای این ابزار بهره‌مند شوند. علاوه بر این، لزوم انعقاد

۴-۳. جایگاه برات الکترونیک در نظام پرداخت‌های مالی

۴-۴- اوراق گام و چالش‌های حقوقی آن

اوراق گام، بر مبنای عقد ضمان و با ضمانت بانک صادر می‌شوند و به بنگاه‌های اقتصادی امکان می‌دهند تا با ارائه فاکتور خرید مواد اولیه، اعتبار لازم را دریافت کنند. به بنگاه‌ها این امکان را می‌دهند که بدون نیاز به دریافت تسهیلات جدید، مواد اولیه مورد نیاز خود را تهیه کنند و از این طریق، نیازهای

مالی خود را برطرف نمایند. این ابزار به ویژه در صناعی که چرخه تولید و فروش طولانی‌تری دارند، بسیار مفید است و به بنگاه‌ها اجازه می‌دهد تا بدون نیاز به دریافت تسهیلات جدید، سرمایه در گردش خود را تأمین کنند. با این حال، علیرغم مزایای متعدد، اوراق گام با چالش‌های حقوقی متعددی مواجه هستند که مانع از کارایی کامل این ابزار می‌شوند. یکی از مهم‌ترین چالش‌ها، محدودیت‌های مربوط به سقف ضمانت و اعتبار است که توسط بانک مرکزی تعیین می‌شود و ممکن است نیازهای مالی بنگاه‌ها را به طور کامل برطرف نکند. (ابراهیم زاده و همکار، ۱۴۰۱، ۶) یکی دیگر از چالش‌های حقوقی اوراق گام، وابستگی بنگاه‌ها به بانک‌ها و موسسات اعتباری است. این وابستگی نه تنها هزینه‌های اضافی مانند کارمزد بانکی و هزینه‌های اداری را به همراه دارد، بلکه ممکن است باعث محدودیت در دسترسی به منابع مالی شود. به عنوان مثال، بنگاه‌هایی که با بانک‌ها رابطه اعتباری قوی‌تری دارند، می‌توانند به راحتی از اوراق گام استفاده کنند، در حالی که بنگاه‌های کوچک و متوسط ممکن است با دشواری‌هایی مواجه شوند. علاوه بر این، فرآیند اعتبارسنجی بنگاه‌ها و الزامات مربوط به ارائه وثیقه، ممکن است برای برخی از بنگاه‌ها به ویژه واحدهای کوچک و متوسط، دشوار باشد. این مسائل باعث می‌شود که بسیاری از بنگاه‌ها نتوانند از مزایای اوراق گام بهره‌مند شوند. به عنوان مثال، بنگاه‌هایی که دارای سابقه اعتباری ضعیف‌تری هستند، ممکن است در فرآیند اعتبارسنجی رد شوند و نتوانند از اوراق گام استفاده کنند.

۵- آسیب‌شناسی حقوقی ابزارهای تأمین مالی

آسیب‌شناسی حقوقی ابزارهای تأمین مالی، به بررسی نقص‌های قانونی در اعتبارات اسنادی داخلی، چالش‌های حقوقی فاکتورینگ، موانع اجرایی برات الکترونیک و مشکلات حقوقی اوراق گام می‌پردازد. این ابزارها با وجود مزایای خود، با موانع قانونی و اجرایی متعددی مواجه هستند که بر کارایی و پذیرش آنها تأثیر می‌گذارد. درک و حل این چالش‌ها برای بهبود نظام تأمین مالی ضروری است.

۵-۱- نقص‌های قانونی در اعتبارات اسنادی داخلی

یکی از مهم‌ترین مشکلات، عدم وجود قوانین جامع و شفاف در خصوص اعتبارات اسنادی داخلی است که منجر به بروز اختلافات حقوقی و افزایش هزینه‌های معاملاتی می‌شود. به عنوان مثال، عدم تعریف دقیق مسئولیت‌های طرفین در قراردادهای اعتبارات اسنادی داخلی، باعث ایجاد ابهام در اجرای این

۵-۲. چالش‌های حقوقی فاکتورینگ

چالش‌های حقوقی متعددی در رابطه با فاکتورینگ وجود دارد که مانع از کارایی کامل آن می‌شود. یکی از مهم‌ترین چالش‌ها، محدودیت‌های قانونی در خصوص ماهیت قرارداد فاکتورینگ است. در ایران، آیین‌نامه اجرایی فاکتورینگ تمرکز خود را بر کارفرمایان دولتی قرار داده و این امر باعث محدودیت در دسترسی بخش خصوصی به این ابزار می‌شود. (جعفری و امینی، ۱۴۰۱: ۳۶۲). یکی دیگر از چالش‌های حقوقی فاکتورینگ، عدم تبیین دقیق ویژگی‌های مطالبات قابل واگذاری است. این ابهام باعث ایجاد اختلافات حقوقی بین طرفین قرارداد می‌شود و هزینه‌های معاملاتی را افزایش می‌دهد (حری، ۱۳۹۹:

۱۵) به عنوان مثال، عدم تعریف دقیق مسئولیت‌های طرفین در قراردادهای فاکتورینگ، باعث ایجاد ابهام در اجرای این قراردادها می‌شود. این مسائل باعث می‌شود که بسیاری از بنگاه‌ها نتوانند از مزایای فاکتورینگ بهره‌مند شوند. علاوه بر این، وابستگی فاکتورینگ به نظام بانکی باعث افزایش هزینه‌های مالی و اداری برای بنگاه‌های اقتصادی می‌شود.

۵-۳- موانع اجرایی برات الکترونیک

عدم وجود سیستم‌های یکپارچه و پایدار در برخی بانک‌ها باعث کاهش سرعت و دقت در اجرای فرآیندهای مربوط به برات الکترونیکی می‌شود. علاوه بر این، نیاز به آموزش و توانمندسازی کارکنان برای استفاده از این سیستم‌ها نیز از جمله چالش‌های فنی است که باید مورد توجه قرار گیرد. این مسائل باعث می‌شود که بسیاری از بنگاه‌ها نتوانند به طور کامل از مزایای برات الکترونیکی بهره‌مند شوند. یکی دیگر از موانع اجرایی، مسائل قانونی و حقوقی مرتبط با برات الکترونیکی است. علیرغم تصویب شیوه‌نامه‌های اجرایی، ابهامات قانونی در خصوص شرایط قبولی برات، تنزیل و انتقال آن بین بنگاه‌ها وجود دارد که باعث ایجاد اختلافات حقوقی و افزایش هزینه‌های معاملاتی می‌شود (حری، ۱۳۹۹: ۱۵). به عنوان مثال، عدم تعریف دقیق مسئولیت‌های طرفین در قراردادهای برات الکترونیکی، باعث ایجاد ابهام در اجرای این قراردادها می‌شود. این مسائل باعث می‌شود که بسیاری از بنگاه‌ها نتوانند از مزایای برات الکترونیکی بهره‌مند شوند. علاوه بر این، وابستگی برات الکترونیکی به نظام بانکی باعث افزایش هزینه‌های مالی و اداری برای بنگاه‌های اقتصادی می‌شود.

۵-۴- مشکلات حقوقی اوراق گام

یکی از مهم‌ترین مشکلات، محدودیت‌های قانونی در خصوص ماهیت قرارداد اوراق گام است. در ایران، آیین‌نامه اجرایی اوراق گام تمرکز خود را بر کارفرمایان دولتی قرار داده و این امر باعث محدودیت در دسترسی بخش خصوصی به این ابزار می‌شود. علاوه بر این، لزوم انعقاد قرارداد به صورت سه‌جانبه توسط اشخاص غیر موضوع ماده ۲ قانون، باعث افزایش پیچیدگی فرآیندهای اجرایی شده است (جعفری و امینی، ۱۴۰۱: ۳۶۲). این مسائل باعث می‌شود که بسیاری از بنگاه‌ها نتوانند به طور کامل از مزایای اوراق گام بهره‌مند شوند.

بررسی تأثیر فناوری‌های نوین مانند بلاک‌چین و هوش مصنوعی بر ابزارهای تأمین مالی و تحلیل چالش‌های حقوقی مرتبط با آنها پردازند. همچنین، بررسی تطبیقی نظام‌های مالی کشورهای مختلف در زمینه استفاده از ابزارهای نوین تأمین مالی می‌تواند به ارائه راهکارهای بهتر برای ایران کمک کند. برای مثال، تحلیل تجربیات کشورهایی مانند ترکیه و مالزی در استفاده از ابزارهای نوین تأمین مالی، می‌تواند الگوهای مفیدی برای ایران ارائه دهد. علاوه بر این، پژوهش‌های آینده می‌توانند به بررسی تأثیر ابزارهای نوین تأمین مالی بر رشد اقتصادی و کاهش ریسک‌های مالی در ایران پردازند.

بازنگری در قوانین و مقررات موجود به منظور رفع نقاط ضعف و ایجاد چارچوب‌های حقوقی شفاف و پایدار، یکی از اصلی‌ترین راهکارها برای بهبود ابزارهای نوین تأمین مالی است. برای مثال، تدوین آیین‌نامه‌های اجرایی شفاف برای اعتبارات اسنادی داخلی و فاکتورینگ می‌تواند به کاهش ابهامات حقوقی کمک کند. این اقدام نه تنها به افزایش اعتماد فعالان بازار مالی به این ابزارها منجر می‌شود، بلکه می‌تواند کارایی آنها را در تأمین منابع مالی بهبود بخشد. همچنین، بازنگری در قوانین مربوط به وثایق اعتباری و پذیرش دارایی‌های نامشهود به عنوان پشتوانه، می‌تواند دسترسی بنگاه‌ها به منابع مالی را تسهیل کند. توسعه زیرساخت‌های فناوری‌محور مانند سیستم‌های دیجیتال برای اجرای قراردادهای هوشمند و امضای الکترونیک، یکی دیگر از راهکارهای کلیدی است. این کار می‌تواند عملیات مالی را تسهیل و خطاهای انسانی را کاهش دهد. به‌ویژه، استفاده از فناوری‌هایی مانند بلاک‌چین می‌تواند به افزایش شفافیت و امنیت در معاملات مالی کمک کند. علاوه بر این، توسعه سیستم‌های دیجیتال برای اجرای قراردادهای هوشمند، می‌تواند به کاهش زمان و هزینه‌های مرتبط با فرآیندهای مالی منجر شود. ایجاد نهادهای نظارتی مستقل و تخصصی برای افزایش ضمانت اجرایی ابزارهای نوین تأمین مالی، یکی دیگر از راهکارهای مهم است. این نهادها می‌توانند به بررسی انطباق شرعی و حقوقی ابزارها و نظارت بر عملکرد آنها پردازند. برای مثال، ایجاد کمیته‌های تخصصی در سازمان بورس اوراق بهادار تهران می‌تواند به بررسی و تأیید شرعی ابزارهای نوین تأمین مالی کمک کند. این اقدام نه تنها به افزایش اعتماد فعالان بازار مالی به این ابزارها منجر می‌شود، بلکه می‌تواند کارایی آنها را در تأمین منابع مالی بهبود بخشد. آموزش و فرهنگ‌سازی برای افزایش آگاهی فعالان بازار مالی از مزایا و چالش‌های ابزارهای نوین تأمین مالی، یکی دیگر از راهکارهای کلیدی است. این کار می‌تواند به افزایش استفاده از

این ابزارها کمک کند. برای مثال، برگزاری دوره‌های آموزشی و کارگاه‌های تخصصی برای مدیران مالی و فعالان بازار سرمایه، می‌تواند به افزایش آگاهی آنها از مزایا و چالش‌های ابزارهای نوین تأمین مالی کمک کند. علاوه بر این، انتشار مقالات و گزارش‌های تخصصی در رسانه‌های مالی، می‌تواند به افزایش آگاهی عمومی از این ابزارها کمک کند. همکاری بین‌المللی برای بهره‌گیری از تجربیات کشورهای موفق در زمینه استفاده از ابزارهای نوین تأمین مالی، یکی دیگر از راهکارهای مهم است. این همکاری می‌تواند به بهبود چارچوب‌های حقوقی و افزایش کارایی ابزارها در ایران کمک کند. برای مثال، همکاری با کشورهای مانند مالزی و ترکیه که در زمینه استفاده از ابزارهای نوین تأمین مالی تجربه‌های موفق‌تری دارند، می‌تواند به بهبود چارچوب‌های حقوقی و افزایش کارایی ابزارها در ایران کمک کند. علاوه بر این، مشارکت در نشست‌ها و کنفرانس‌های بین‌المللی در زمینه تأمین مالی، می‌تواند به افزایش آگاهی و دانش فعالان بازار مالی ایران از آخرین تحولات جهانی در این زمینه کمک کند.

منابع و مأخذ

۱. اسماعیل زاده، علی، تحمیده امیری، (۱۳۹۴) بررسی ابزارهای نوین تأمین مالی و راهکارهای اجرایی نمودن آن در بانک تجارت، فصلنامه علوم اقتصادی، مقاله ۵، دوره ۹، شماره ۳۱، شهریور ۱۳۹۴، صفحه ۷۶-۵۷
۲. ابراهیم زاده، مهدی، حسینعلی تقی پور، (۱۴۰۱) نقش اوراق گام در زنجیره تامین مالی سرمایه در گردش نقش اوراق گام در زنجیره تامین سرمایه در گردش، فصلنامه مطالعات نوین بانکی، دوره: ۵، شماره: ۱۷، ۰۴-۱۷-۵-JR_QBANK
۳. اعطایی زاده، رضا، هوشنگ محقق، ۱۳۹۵، ابزارهای نوین تأمین مالی و چشم‌انداز استفاده از آنها، ماهنامه پژوهش‌های مدیریت و حسابداری، شماره ۲۶
۴. آزادی، کبری، رضا صیدخانی رحمت الله محمدی پور، کرم خلیلی محمدباقر آرایش (۱۴۰۳) شناسایی مولفه‌های تأمین مالی از طریق خرید دین (فکتورینگ) با رویکرد مدیریت ریسک، مدیریت پویا و تحلیل کسب و کار، دوره ۳ ف شماره ۲، صفحه ۲۱۴-۱۰۶۱۸۳۸/dmbaj.۳.۲.۱۳۳۳۱
۵. بیات، میثم؛ طالبی، محمد؛ قدوسی، حامد. (۱۳۹۷). بررسی علل عدم پذیرش و انتشار نوآوری در ابزارهای مالی اسلامی در بازار سرمایه ایران. تحقیقات مالی/اسلامی. دوره ۷، شماره ۲، صفحات ۲۷۷-۲۰۱۸.۲۲۳۷۳۰۸-۲۷۷/ifr.۲۰۱۸.۲۲۳۷۳۰۸-۲۷۷. ۱۰.۳۰۴۹۷
۶. جعفری ندوشن، عباسعلی؛ موسوی، سمیه السادات؛ غازی عسگری، صبا؛ نفر، زهرا. (۱۴۰۰). شناسایی و رتبه‌بندی ابزارهای مدیریت ریسک اعتباری در بانکداری با روش تصمیم‌گیری چندمعیاره فازی. تحقیقات مالی/اسلامی. دوره ۱۰، شماره ۲، صفحه ۷۱۳-۱۰.۳۰۴۹۷/ifr.۲۰۲۱.۲۴۱۲۳۶.۱۶۳۶.۷۵۶ _

۷. جعفری دنیا ، منصور امینی ، (۱۴۰۱)، «تأمین مالی از طریق واگذاری مطالبات (فاکتورینگ) در نظام حقوقی ایران، *اقتصاد و بانکداری اسلامی*، دوره ۱۱، شماره ۴۱، صفحات ۳۶۱-۲۵۶۳۵۴۵۳۹۰. <https://www.magiran.com/p2563545390>.
۸. حری، مجتبی، (۱۳۹۹) «آسیب شناسی حقوقی در خصوص ابزارهای مالی و عقود اسلامی در نظام بانکی ایران»، *مطالعات حقوق*، شماره ۹، صفحات ۱۳-۴۰.
- JR_LEST-۵-۹-۰۰۲
۹. حاضری یزدی، محمد رضا، حسین شیرمردی احمد آباد، (۱۴۰۲) شناسایی طبقه بندی و اولویت بندی ریسک های اوراق گام (گواهی اعتبار مولد) با رویکرد مدل سازی چند معیاره فازی، *مهندسی مالی و مدیریت اوراق بهادار*، شماره ۵۸ دوره ۱۵، صفحه ۴۱-۶۲. (R۱) ۳۴۶۲-۲۳۰۵-FEJ
۱۰. رامشی، میثم، همایون مافی، رسول بهرام پوری، (۱۴۰۱) تحلیل حقوقی ماهیت اعتبارات اسنادی، *دانشنامه حقوق اقتصادی*، نورخ ۲۹، شماره ۲۱، صفحه ۸۵-۱۱۶. <https://doi.org/10.22067/economlaw.2022.73552.1109>
۱۱. رحیمی، سید علی اصغر، (۱۴۰۲) بررسی حقوقی شیوه های تامین مالی زنجیره تامین با تاکید بر اوراق گواهی اعتبار مولد (گام)، *نشریه علمی پژوهشی اقتصاد اسلامی*، دوره ۲۳، شماره ۹۰، صفحه ۱۵۷-۱۸۵. ۷۵۵۲۷-۲۰۲۰-۳۰۴۹۷/ifr. doi: ۱۰.۳۰۴۹۷/ifr.۲۰۲۰.۷۵۵۲۷.۱۸۵
۱۲. ساردویی نسب، احمد، طاهری احمد، (۱۴۰۰) اسناد تجارתי الکترونیکی (برات، سفته و چک الکترونیکی) (جلد ۳)، تهران، میزان.

۱۳. ساردویی نسب، احمد، طاهری احمد، (۱۳۹۳) بررسی قواعد حاکم بر برات الکترونیکی، نشریه پژوهشنامه حقوق اسلامی، دوره ۱۵، شماره ۱، (پیاپی ۳۹) صفحات ۵۹ - ۲۰.۱۰۰۱.۱.۲۲۵۱۹۸۵۸.۱۳۹۳.۱۵.۳۹.۳.۱.۹۰

۱۴. کریمی، حمید، ۱۴۰۰، آسیب‌شناسی تأمین منابع مالی در پروژه‌های تفریحی بخش گردشگری شهر مشهد مقدس، اقتصاد و مدیریت شهری، سال هشتم شماره ۲۹

۱۵. محسنی، وجیهه، پرنیان ناصری ۱۴۰۳، آسیب‌شناسی ابعاد حقوقی و اقتصادی ثبت شرکت‌های کاغذی، نهمین همایش بین‌المللی فقه و حقوق، وکالت و علوم اجتماعی

۱۶. موسویان، سید عباس، حامد تاجمیریاحی، ۱۳۹۶، آسیب‌شناسی ابزارهای مالی اسلامی در بازار سرمایه ایران؛ رهیافتی به طراحی اوراق بهادار اسلامی، سومین همایش مالی اسلامی

قوانین

۱۷. قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور ۱۳۹۴/۰۲/۲۰

۱۸. قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی ۱۳۹۸/۰۳/۱۲

۱۹. قانون تجارت مصوب ۱۳۱۱

۲۰. قانون نمونه آنستیرال در زمینه تجارت الکترونیک ۱۹۹۶

۲۱. قانون مالیات‌های مستقیم

۲۲. قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴

لوگو سازمان ها و نهادهای علمی، سیاسی و دولتی حامی معنوی هفتمین همایش ملی بیژوهتر ها علمی علوم اسلامی و انسانی در عصر نوین

اگانت ایتا و ایمیل رسمی همایش جهت ارسال مقاله
۰۹۱۰۰۶۳۶۰۰۲
Ghanonyar@YAHOO.COM

۱۴۰۳/۱۲/۰۸
دانشگاه رازی- سالن همایش دانشکده علوم اجتماعی

 معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دیجیتال
 تحت پوشش خبری صداوسیما

جهت همکاری در برگزاری همایش با دبیر اجرایی تماس بگیرید:
خانم دکتر شهلا رضایی ۰۹۱۹۶۷۴۸۶۲۵